

A világítótorony

A mólón üldögelek és merengek. Mindenféléről. Az élet nagy dolgairól, az *én* életem nagy dolgairól. A világítótorony távoli, rejtélyes sziluettjére téved tekintetem, s erről eszembe jut egy sztori. Sosem volt fényes életem. Ha visszagondolok rá, nem tölt el különösebb boldogságérzet. Mégis megmosolyogtat.

*

Létem értelme abban rejlik, hogy valahogyan mindig megtalálom a módját annak, hogyan szabadíthatnám saját magamra a bajt. Meg persze a bajjal járó szenvedést.

Ez ennél a történetnél sincs másképp. Emlékszem, abban az évben szakítottak el a mamámtól, akit azóta sem láttam. Ekkor nagyjából nyolc éves lehettem. Máig sem tudom eldönteni, hogy örüljek vagy szomorkodjak-e, hogy mindez így esett. Az igazat megvallva, sosem volt jó hozzám az anyukám, én mégis nagyon szerettem. Szerettem őt és aggódtam érte, míg ő az ábrándok világában próbálta elviselni azt a mérhetetlen önsajnálatot, amiben fulladozott. Egész álló nap öntudatlanul feküdt a padlón – mivel nem tudtam felráncigálni az ágyára – én meg néha kirángattam a kábulat mámoros világából, és megpróbáltam etetni, itatni, olykor még fürdetni is. Így utólag elég ironikus, milyen szinten felcserélődtek a szerepek a "családunkban". Már, ha ez nevezhető annak.

Anyám láthatóan elhanyagolt, ehhez kétség sem fért. Csak nagyon ritkán volt éber, azokra a pillanatokra mindig szeretettel emlékszem vissza. Mindezek ellenére mégis képes voltam valamilyen szinten szeretni, ezért is gondoskodtam róla. Azt hiszem, az ilyen esetekre lehet azt mondani, hogy "*a vér kötelez*".

Szóval, nyolc éves koromban felfedezték, hogy anya drogfüggő, és nem igazán figyel rám. Úgyhogy engem bedugtak egy árvaházba, vele meg azóta sem tudom, mi lett. Talán elküldték egy rehabra, de valószínű, hogy börtönbe csukták.

Visszatérve a sztorihoz, még tisztán él az emlékezetemben, hogy utáltam az árvaházat.

Gondolom, mindenki fejében él az a képzet, miszerint az árvaházakban dolgozók kedves, mosolygós, cukrot osztogató fiatal hölgyek, akik empátikusak, toleránsak, stb.

Sajnos le kell lomboznom azokat az embereket, akik ezidáig ebben a tévhitben éltek. Lehet, hogy más árvaházakban pontosan ilyenek a gondozók, de ott, ahol én voltam, nem.

Kibírhatatlan szipirtyók voltak, akik előszeretettel alkalmazták a körmöst és egyéb hasonló módszereket, a gyermeknevelés szempontjából.

*

A hideg szél csípi az arcomat. Az alkonyat estbe torkollik. Már nem is látszik a nap. A világítótorony fénypázmái megtörik az éjsötét tenger unalmas feketeségét. A sós levegő megnyugtatóan hat rám. Szememet lehunyom, de még mindig látom magam előtt a tornyot. És ekkor hirtelen...

*

Hirtelen megint nyolc éves vagyok. Az árvaház előterében állok. Meg vagyok ijedve. Félek az új korszak kezdetétől. Viszont, nincs mitől félnem, hiszen itt mindenem meglesz. Legalábbis sokkal több mindenem meglesz, mint eddigi életemben. Ezt mondták, amikor elhoztak ide. Már csak az a kérdés, mennyire hitelek a szavaik.

Bátortalanul előre lépek. Tudom, hogy minden rendben lesz. Vagy inkább remélem.

Az aulában egy fehér ruhás idős hölgy álldogál. Ahogy meglát, elindul felém, és széles vigyorral köszönt. Érzem, ahogy feláll a szőr a hátamon a "mosolya" láttán.

– Szia, biztosan te vagy Sarah. – mondja csengő hangon. Engem mégsem győz meg ez a nagymamás hangnem annyira, hogy elhiggyem róla, jót akar nekem.

– Igen, én vagyok. – válaszolom.

– Nem kell ennyire félni, nem eszlek meg ebédre! – viccelődik erőltetetten. Nos, én nem vagyok erről száz százalékgig meggyőződve.

– Gyere, megmutatom a szobádat.

Csendben lépkedek a gondozó mögött, mígnem megállunk egy kopottas fehér ajtó előtt.

– Itt is volnánk. – szól a szipirtyó – Két lánnyal kell megosztanod a szobádat, és valószínűleg szűkös lesz, de hamar megszokod.

Beterelget a szobának nem nevezhető helyiségbe, ahol három fémkeretes ágy van bezsúfolva, köztük alig maradt egy-egy rés, ahol közlekedni lehetne. Egyedül én voltam ott, meg persze a banya.

– A többiek csoportos foglalkozáson vannak, de neked még nem kell lemenned, nyugodtan kicsomagolhatsz – világosít fel.

Eztán kimegy, magamra hagy, én pedig végre leroskadhatok az ágyam szélére.

Ez a hely szörnyű – gondolom – itt minden olyan nyomott, nincs senkim és semmim. Ennél még az eddigi életem is jobb volt.

Szemem könnybe lábad. Érzem, ahogy lecsordul az első könnycsepp. Normális esetben ezt sok másik is követné, de ez most nem normális eset. Most nem engedhetem meg magamnak a sírást. Össze kell szednem magam. Nem veszíthetem el az erőmet, a méltóságomat, mert ezeken kívül nincs semmim...

A nap hátralevő része eseménytelenül telt. Ma még a szobámban maradhatok, ami jó, mert így legalább van alkalmam összeszedni magam.

*

Elérkezett a második nap. Az a nap, amikor úgy istenigazából megismerkedtem a magánnyal, és amikor megtanultam kezelni azt. Megerősödésem napja.

A nap nagy része eseménytelenül telt, csendben mentem oda, ahova kellett, követtem az utasításokat. Egészen a délutáni csoportos foglalkozásig.

Ezt egy középkorú nő tartja. Rajta is ugyanolyan fehér ruha van, mint a tegnapi.

A "kedvenc" témámról, a drogokról van szó. A néni elkezd a drogfüggőségről beszélni. Szinte vádolja a függőket.

Előttem lebeg anyám elgyötört arca. A szeméből sugárzó tehetetlenség. Az, hogy szégyelli magát, de nem tud meglenni a szerek nélkül. Dühöm egyre csak fokozódik.

A hölgy éppen azt ecseteli, milyen gyengék azok, akik nem tudnak leszokni, amikor betelik a pohár.

– Mi az, hogy "nincs olyan megszállott vágy, amit kellő önuralommal ne lehetne legyőzni"? – csattanok fel.

– Nézd Sarah... ugye így hívnak?

– Igen!

– Sarah, én megértem, hogy anyukád kapcsán ez téged nehezen érint, de be kell látnod, hogy ebben most igazam van.

– Nem! Nincs igaz! Volt már maga drogfüggő? Gondolom nem! Akkor kérem, magyarázza meg, mégis honnan tudja, milyen az, amikor egy ördögi kör rabjává válik! Megpróbál kikerülni a körből, de az e miatt jelentkező kínok csak még inkább arra sarkallják, hogy maradjon benne. Tudja maga, milyen ez? Nem? Akkor meg mit okoskodik itt?

A gondozó megindul felém. Elkapja karomat, s annál fogva rángat ki a teremből. Én dacosan ellenkezem. Mindhiába...

Kanyargós folyosókon vezet végig. Útközben vészjóslóan szuszog.

Megállunk egy fekete ajtó előtt. Sötét színe erősen elüt az árvaház fehérségétől. Vészjóslóan magasodik fölém.

A néni babrál valamit a kulccsomóján, majd egy nagy ósdi kulccsal kinyitja az ajtót. Belök, majd így szól:

– Ezt azért kapod, mert pártoltad a drogfogyasztást, és mert álláspontodat nem megfelelően fejezted ki. Remélem, a sötétségből tanulsz!

Majd rám zárta az ajtót és vacsoráig ki sem engedett.

*

Tisztán emlékszem, nem éreztem sem félelmet, sem megbánást. Csak végtelen ürességet és némi felháborodást. Hiszen a vádak hamisak. Igaz, hogy nem beszéltem valami szépen, de az nem, hogy pártoltam a drogfogyasztást. Ez áll tőlem a legmesszebb. Szimplán empatikus voltam.

Nem értettem, mire ez a nagy felhajtás.

Mindenesetre akkor tanultam meg, hogy az élet igazságtalan és könyörtelen. Viszont nem csüggedtem. Ott, a vaksötét szobában, nem volt fény, amit megláthattam volna, amiből erőt meríthettem volna, de akkor, ott, megteremtettem a saját fényemet, amit azóta is követek.

Épp úgy, ahogy a hajósok is követik a világítótorony fényét...

Nagy Tünde

Lovely Swing Club

(A Lovely Swing Club¹ egy hely, ahol különböző társadalmi helyzetű és különböző sorsú emberek képesek együtt örülni egy dolognak: a zenének. Az életteli és éltető jazznek. Itt történetek szövődnek, s történetek derülnek ki. S ezen történetek egy része itt és most olvasható.)

I.

Már megint el fogok késni! Hogy történhet meg ez mindig? Valahogy folytonosan kifutok az időből, s ez napról napra rosszabbodik. Valamit tennem kell. Kezdetnek például megteszi az is, hogy megpróbálok most minél hamarabb beérni a Clubba.

A többiek már biztosan várnak. Hát kicsit még várhatnak. Úgysem játszok kulcsszerepet, szaxofon nélkül is lehet zenélni. Nyitáskor még úgyszincs ott senki. Azonban alkalmanként megjelenhetnek az összehangolásnál is. Sebj, a múltat már nem lehet visszapörgetni.

Rohamtempóban kapkodom lábaimat, hogy azért annyira ne késsek el.

Közben elgondolkozom, tervezgetem, miket fogok játszani az este folyamán. Többnyire úgyis improvizálok, rögtönözök, ahogy szoktam. Azonban valamennyire ezt is meg kell szervezni. Ezen mélézok egész úton, miközben örült módjára sietek a Club irányába, persze vigyázva, hogy a szaxofonom egy falnak, egy oszlopnak se csapódjon neki.

Szinte észre sem veszem, hogy már meg is érkeztem. Széles vigyor ül ki az arcomra. Persze, a társaim előreláthatóan megdorgálnak majd a késedelem miatt, de ennek ellenére ma is fantasztikus este elé nézünk. Oly ritka, hogy valaki abban dolgozik, amit szeret is csinálni. Nekem azonban szerencsém van. Volt bátorságom a sarkamra állni apámmal szemben, s szembesítenem őt azzal a ténnyel, hogy dacára annak, mit akar, én zeneművész leszek. Minden ellenvetése és megvető odaszólása ellenére én végigcsináltam ezt az utat, s tartottam magam a szavamhoz. Most pedig itt állok, mint a Lovely Swing Club állandó előadóművésze. S jól láthatóan élvezem, amit csinálok. Nappal zenéket írok és gyakorolok, este pedig minden levegőmmel fújom a nótát a táncosok talpa alá. Megajándékozom őket a zene örömeivel, s cserébe ők a tánc szenvedélyét mutatják meg nekem. Ez így igazságos és harmonikus.

Csakúgy, mint minden ittlévő, én is szeretem itt tölteni az időmet. Ez lett az otthonom, s azután, hogy konzervatív szüleimet karrierem kezdetekor végleg elhagytam, az itt lévő emberek lettek a családom. Apám, s anyám féltek attól, hogy rátérek az alvilági élet tövisekkel keretezett ösvényére, ám én megtartottam az erkölcsömet. Kizárólag a zenének élek, s nézetem szerint ez így van rendjén.

Bemegyek "munkahelyem" szerény küllemű épületébe. Zenésztársaim már a színpadon vannak és hangolnak. Hátraosonok a külön a mi számunkra kialakított öltözőkhöz, s lepakolok. Leveszem az esőtől enyhén nyirkos szövetkabátomat. Lerakom a székre hangszerem tokját, s mintegy megszokásként végigsimítok a bőrfelületen. Ez amolyan szerencsehozó tevékenység részemről: minden fellépés előtt megteszem ezen apró mozdulatot, biztosítva, hogy minden jól fog menni.

Kiveszem az áldott instrumentumot tokjából. Hallom, hogy a többiek rákezdenek. Hallom a zongora billentyűinek erőteljes hangzását, a nagybőgő brummogását, a dob ütemes dobbanásait, a hegedű cincogását, a trombita és a harsona robusztus hangját. Már csak én hiányzok. Én és a szaxofonom, mely erőteljesen kurjant majd bele az éj csöndjébe.

Gyorsan beállok melléjük, s bekapcsolódok. Nyilván szemet üt nekik pontatlanságom, ám egyelőre nem teszik szóvá. Majd a szünetben.

Megérkeznek az első vendégek...

Aztán egyre több, és több, míg végül megtelik a terem emberekkel. Fenomenális látvány. Ahogy megkezdik páronként más és más táncukat előadni, bennem is feléled valami. Teljes odaadással kezdek el játszani, most úgy fújom a rézfúvóst, mintha az életem függne tőle... Olyan érzésem támad, mintha nem is hangszert fújnék. Mintha a szaxofon csupán a testem hangot adó meghosszabbítása lenne, s úgy formálnám a hangokat, mintha ösztönből tenném.

Aztán felfigyelek egy fehér ruhás fekete lányra, aki a többieknél is intenzívebben veti bele magát a tánc örömébe. Őt elnézve jövök rá, hogy tényleg ösztönből cselekszem, amikor zenét játszok, akárcsak ő, mikor táncol. Ez nekünk éppolyan, mint a madaraknak a repülés. E nélkül több mint valószínű, hogy meghalnánk.

II.

Nyugtalanul sétálok New York bűdös utcáin. Igen, New York igenis bűdös! Persze mindenki meg van győződve arról, hogy ez egy csodás hely, a világ közepe, ahol a technikai és egyéb irányú fejlődés elsöpör minden negatívumot. A legtöbb ember csodálattal gondol szülővárosomra, a "hatalmas és modern New York-ra".

Én nem látok benne semmi csodálatosat. Talán csak egy dolgot.

A Lovely Swing Club New York egyetlen pompázatos része. Itt ürítem ki magamból az összes gondot, fájdalmat, bánatot. Elég meghallanom a swing kacifántos dallamát, és lelkem megnyugszik, testemet pedig átadom a zene lüktető ritmusának. Lábam szinte maguktól mozognak, én pedig határtalanul boldog vagyok. Megkockáztatom, hogy kizárólag ez okoz nekem valódi élvezetet az egész világon.

Azonban most még nyugtalan vagyok és valószínűleg addig nem is leszek nyugodt, amíg oda nem érek. New York veszélyes város, főleg az a környék, ahol most vagyok. A sok szép és jó mellett az emberek elfelejtik megemlíteni azt a rengeteg bűncselekményt, ami itt történik.

Befordulok egy sarkon, és megpillantom a Club cseppet sem hivalkodó épületét. Kívülről egyáltalán nem is tűnik swing clubnak, csak egy átlagos háznak. Csupán a hatalmas vörös felirat tanúskodik arról, mi is van odabent. Mert bizony a belseje szöges ellentéte annak, amit az utcáról lát az ember. Ott minden színes és élettel teli. A színpompás emberáradat betölti a helyet. Itt életek érnek össze. Ez a hely..., ez maga a paradicsom!

Benyitok a Clubba. Lelkem megnyugszik. A fény megvilágítja fekete bőrömet, de most ez cseppet sem zavar. Máshol biztosan félénken, szégyenkezve és megadóan összehúznám magam előtt kabátomat, de itt nem számít a bőrszín. Itt mindenki az lehet, aki lenni akar, mindenki olyan, amilyen, és ezt az emberek elfogadják. Itt senki nem ítél el senkit. Ezen a helyen fekete és fehér együtt táncol, együtt énekel, együtt élvezi a muzsikát.

Levetem táskámat, kabátomat, s felakasztom az ajtó mellett álló fogasok egyikére. Ma a kedvenc táncos szoknyámat öltöttem fel. Büszkén simítom ki a fehér, lábszárközépig érő ruha gyűrődéseit.

A jazz-zenészek a kis színpadszerű emelvényen csakúgy ontják hangszereikből a zenét, merészen improvizálnak. Öröm hallgatni őket. Megborzongok a gyönyörűségtől.

A teremben szinte mindenki táncol. Csak egy-két ember üldögél az asztaloknál. Ők valamilyen italt kortyolgatnak, közben elbűvölten figyelik a forgatagot, s erőt gyűjtenek, hogy ők is csatlakozhassanak.

A hangulat leírhatatlan. A zene mindent és mindenkit átjár. Az emberek felszabadultak, s csaknem az összes gátlásukat levetkőzik magukról. Ösztönösen mozognak a zene ütemére.

Körültekintek...

Mindenhonnan kipirult és átszellemült arcok pillantanak vissza rám. Olyan, mintha az egész terem együtt mozogna. Ismerős látvány.

Lelkem kivirul. Semmi kétség, megérkeztem.

Beállok a fal mellé, s megvárom, míg a zenészek szünetet tartanak. Addig erőt gyűjtök a tánchoz, ami az egész napos takarítás után nehéz feladat, de mégiscsak ez tart életben, úgyhogy minden áldott nap megteszem.

Amíg pihengetek, a zene rövid időre abbamarad, s valaki megkocogtatja a vállamat. Még szép, hogy Jack az, az én leggyakoribb táncpartnerem. Ma már talán nevezhetném barátnak is.

– Kit látnak szemeim! Csak nem te vagy az, Lindy²? – érdeklődik játékosan. Persze számítottam rá, és szemernyi sem lepődött meg azon, hogy itt talált. Inkább azt találta volna különösnek, ha nem találkozik velem.

– Szerintem magától értetődő az ittlétem. – válaszolok, csipetnyi megjátszott nemesi arroganciával a hangomban. Mindketten elneveltük magunkat meglehetősen silány színészi teljesítményemen.

– A következő táncnál lenne a partnerem, hölgyem?

– Ez egy igen nehéz döntés. Mutassa, mit tud, attól függően határozok afelől, részesítem-e abban a kegyben, hogy táncolhat velem. – kacérkodok.

Ekkor Jack felemel, és megpörget, hogy csaknem nekicsapódok a falnak. Ezen sokan megbotránkoznak, de mint már említettem, itt a gátlások megszűnnek létezni.

– Tetszett a teljesítménye, a válaszom igen. – folytatom az ostoba színjátékot.

– Akkor jöjjön kegyes úrnőm, ha nem látná, a zenekar visszatért!

És valóban! A muzsikások már készülnek az újabb katarzis megteremtésére. Besétálunk a táncter közepére. Felvesszük a kezdőpozíciót, és várunk.

A zene pedig rögtön a következő pillanatban meg is szólal. Valami határtalan eufória járja át a testem. Úgy érzem, hazatértem, ez az én otthonom.

Ekkor Jack elmozdul, s én követem lábammal. Táncolni kezdünk...

III.

Kisírt szemekkel rovom az utcákat. Fogalmam sincs, merre megyek. Az úti cél nem lényeges. Sőt mi több, nincs is úti célom. Ennél elkeserítőbb és szánalmasabb dolgot elképzelni sem tudnék. E gondolatra ismételten rám törne a zokogás, ám úgy érzem, annyit még igazán meg kéne őriznem kevéske méltóságomból, hogy ne kezdjek el sírni az út közepén. Bár már abban sem vagyok teljesen biztos, hogy egyáltalán maradt-e méltóságom. Azok után, amiket velem tett az a szégyentelen gazember, biztosan nem.

A gondolatra óvón simítom végig kezemet az egyik karomon lévő zúzódáson. Hihetetlen, hogy még erre is képes volt. Sosem vallottam a feminista nézeteket, de a mai nap után kezdek szimpatizálni a femina mozgalmak képviselőivel. Nem elég, hogy úgy megalázott azzal a kurtizánnal, még fizikálisan is bántalmazott. Kezet emelt gyöngécske testemre...

Az emléktől megint könnybe lábad a szemem. Még soha senki nem bánt így velem. Elvesztettem minden önérzetemet.

Nem! Nem fogok sírni többé! Nem adom meg neki ezt az örömet!

Gyorsabb iramban kezdek sétálni, csaknem futok a járdán, remélve, hogy a szembeszél kitisztítja a fejem.

Befordulok egy sarkon, és már mennék tovább, amikor hívogató hangokat hallok valahonnan kiszűrődni. Megtorpanok. Valamiféle éteri³ zeneszó hívogat magához. Sosem hallottam hasonlót. Őszintén szólva a zene nem az én világom. Azonban nem is sejtettem, hogy ilyen is lehet a zene. Ilyen lüktető, harsány, *élő*. Határozottan olyan érzésem van, mintha ez a muzsika élne, két kezével megragadna, s ráncigálna maga felé. Nekem pedig eszem ágában sincs ellenkezni. Csak tudnám, honnan jön. Megfordulok, s meglátom a dal forrását. *Lovely Swing Club*. Ez van az objektum falára írva hatalmas skarlátvörös betűkkel. Az ajtó résein fény szűrődik ki. Vajon mi ez a hely, s miért ontja magából a szabálytalan sorrendben álló, játékos hangokat?

Ennek most utánajárok – gondolom magamban.

Egy szempillantás alatt elfeledkezem eredeti problémámról, a kíváncsiság minden rossz emléket kisöpör elmémből.

Bemegyek a hívogató építmény falain belülre.

Amit ott találok, arra nincsenek szavak. A hangulat, a hangok, a látványvilág, az emberek mind egyfajta otthonos légkört alakítanak. Mintha már ezer éve ismernék egymást, mint egy jól összeszokott baráti társaság. Nem is, inkább, mint egy család. Igen, ez a hely leginkább egy családi házra hasonlít, a benne lévő emberek pedig egy nagy és sokszínű családot alkotnak. A hangulat mesés, a hangok oly erőteljesek, határozottak, mégis oly lágyak. Az emberi életéről mesélnek nekünk. Az emberi életéről és a vele járó fájdalomról, haragról, örömről, búról, élvezetről. Ez a zene megtestesíti az érzelmeket, az érzelmek elegyének tökéletes sokszínűségét. Meghökkenítő.

És a látvány! Lélegzetelállító! Az emberek egytől egyig táncolnak. Mindenki máshogyan, attól függően, ki hogyan fogja fel a hallottakat. Lenyűgöző az emberek egyéniségének ily látványos megmutatkozása.

Ahogy nézem az ütemre mozgó testeket, az átszellemült arcokat, elhatározom, hogy én is meg fogom tanulni ezt a táncot. Rendelkeznem kell eme földöntúli képességgel. Én is ki szeretném fejezni, mennyire átérzem a zenét.

Hirtelen egy hosszú szaxofonszólo veszi kezdetét. A hangszer hangja belehasít az éjbe, erőt sugároz, s végtelen örömet. Azt közli hallgatóságával, hogy semmi sem lehetetlen, hogy mindenre képesek lehetünk, ha elég erősen akarjuk.

Most már én is megértem. Nem hagyom, hogy az a szoknyapecér rettegésbe taszítsa egész hátralévő életem. Véget vetek rémuralmának. Nem félek tőle! Egy kis rendőri segítséggel ugyan, de elkergetem őt házamból.

Holnap elkezdem életem új, frissebb szakaszát, melynek része lesz a *Lovely Swing Club* rendszeres felkeresése.

Holnaptól szabad leszek.

1: A cím azért angol, mert New York-ban játszódik a történet, a történet pedig azért játszódik itt, mert mint tudjuk, a Jazz őshazája Amerika (pontosabban New Orleans), és Amerika egyik legismertebb városa New York, már a jazz fénykorában is.

2: A Lindy csupán egy becenév, a Lindából ered. Azért ez lett a főszereplő beceneve, mert az egyik leghíresebb, legősibb és legnehezebb swing-tánc a Lindy Hop.

3: itt: mennyei, égi

Nagy Tünde